

M.A. (SANSKRIT) Semester - 4 (CBCS) Examination
April/May-2023 (NEW COURSE)
Smrutipad (Sutra 1 to 31) Mundkopnishad(Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન. ૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરી સમજૂતી લખો. (૧૪)
- Q-1 Translate and describe any two of the following passages: (14)
- ૧) યા તુ શ્રુતિઃ કપિલસ્ય જ્ઞાનાતિસ્યં પ્રદર્શયન્તી પ્રદર્શિતા ન તયા શ્રુતિવિરુદ્ધમપિ કાપિલં મત શ્રદ્ધાતું શક્યં, કપિલમિતિ-શ્રુતિસામાન્યમાત્રત્વાત્, અન્થસ્ય ચ કપિલસ્ય સગરપુત્રાણાં પ્રતપ્તુર્વાસુદેવનામ્નઃ સ્મરણાત્ ।
 - ૨) યદુક્તમ્, ચેતન બ્રહ્મ જગતઃ કારણં પ્રકૃતિરિતિ, તક્ષોપપદ્યતો કસ્માત્ । વિલક્ષણત્વાદસ્ય વિકારસ્ય પ્રકૃત્યાઃ । ઇદં હિ બ્રહ્મકાર્યત્વેનાભિપ્રેયમાણં જગદ્બ્રહ્મવિલક્ષણમચેતનમશુદ્ધં ચ દૃશ્યતે, બ્રહ્મ ચ જગદ્વિલક્ષણં ચેતનં શુદ્ધં ચ શ્રૂયતે ।
 - ૩) ઇતશ્ચ કારણાદનન્યત્વં કાર્યસ્ય, યત્કારણં ભાવ એવં કારણસ્ય કાર્યમુપલભ્યતે, નાભાવે । તદ્વથા સત્યાં મૃદિ ઘટ ઉપલભ્યતે, સત્સુ ચ તન્તુષુ પટઃ । નચ નિયમેનાન્યભાવેડન્યસ્યોપલબ્ધિદૃષ્ટા । નહ્યશ્ચો ગોરન્યઃ સન્ ગોર્ભાવ એવોપલભ્યતે ।
 - ૪) ચેતનં બ્રહ્મૈકમદ્વિતીયં જગતઃ કારણમિતિ યદુક્તં તન્નોપપદ્યતે । કસ્માત્ । ઉપસંહારદર્શનાત્ । ઇહે હિ લોકે કુલાદયો ઘટપટાદિનાં કર્તારો મૃદ્વિદ્યદચક્રસુત્રાનેકકારકોપસંહારેણ સંગૃહિતસાધનાઃ સન્તસ્તત્કાર્યં કુર્વાણા દૃશ્યન્તે ।
- પ્રશ્ન. ૨ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ખ્વોકોનું ભાષાંતર કરી સમજૂતી લખો. (૧૪)
- ૧) તપસા ચીયતે બ્રહ્મ તતોડત્રમભિજાયતે ।
અત્રાત્રાણો મનઃ સત્યં લોકાઃ કર્મસુ ચામૃતમ્ ॥
 - ૨) અવિદ્યાયાં બહુધા વર્તમાના વયં કૃતાર્થાં ઇત્યભિમન્યન્તિ બાલાઃ ।
યત્કર્મણો ન પ્રવેદયન્તિ રામાત્ તેનાતુરાઃ ક્ષીણ લોકાશ્ચ્યવન્તે ॥
 - ૩) એતસ્માજ્જાયતે પ્રાણો મનઃ સર્વેન્દ્રિયાણિ ચ ।
સ્વં વાયુર્જ્યોતિરાપઃ પૃથિવી વિશ્વસ્ય ધારિણી ॥
 - ૪) ભિદ્યતે હૃદયગ્રન્થિશ્ચિદ્યન્તે સર્વસંશયાઃ ।
ક્ષીયન્તે ચાસ્ય કર્માણિ તસ્મિદૃષ્ટે પરાવરે ॥
- પ્રશ્ન. ૩ શંકરાચાર્યનાં જીવન, સમય અને કૃતિઓ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન. ૩ શંકરાચાર્યનાં મુખ્ય સિદ્ધાંતોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન. ૪ 'મુંડકોપનિષદ્' નું વિષયવસ્તુ-વિસ્તૃત ચર્ચો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન. ૪ 'મુંડકોપનિષદ્' શૈલી ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- પ્રશ્ન. ૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- ૧) મુંડકોપનિષદ્ અને ગીતા વચ્ચેનું સામ્ય.
 - ૨) શંકરાચાર્યનું તત્ત્વજ્ઞાન.
 - ૩) 'મુંડકોપનિષદ્' માં લોકસંગ્રહ.
 - ૪) શાંકરવેદાન્તમાં મોક્ષસ્વરૂપ.
